

הכנסת ועדת האתיקה

החלטה מס' 38/18

ירושלים, ח' בכסלו התשע"א
15 בנובמבר 2010

לכבוד
חברי הכנסת

חברי הכנסת הנכבדים,

ועדת האתיקה החליטה להניח על שולחן הכנסת את החלטתה בקובלנות בענין נסיעתם של ששה חברי כנסת ללוב.

מדובר בשלוש קובלנות בענין נסיעתם של ששה חברי כנסת ללוב בחודש אפריל. האחת קבלה על נסיעה לארץ אויב, האחרות עסקו בנסיעה לחו"ל במימון גוף חיצוני ללא קבלת היתר מראש מוועדת האתיקה.

מן הסקירה המשפטית של היועץ המשפטי לכנסת, עו"ד איל ינון, למדה הוועדה כי לוב אינה נמנית בין המדינות שהכניסה אליהן אסורה לאזרחים ישראלים. לפיכך, החליטה הוועדה כי עצם הביקור בלוב אינו עניין לטיפול, ומצאה לנכון לדחות את הקובלנה שהגיש הפורום המשפטי למען א"י.

לענין נסיעה ללא קבלת היתר מראש של הוועדה, קבעה הוועדה כי היתה במקרה הנדון הפרה של החלטת ועדת האתיקה משנת 2002. בהתאם לסמכותה בענין זה, דנה הוועדה בעניינו של כל אחד מהנקבלים בנפרד לפי החלטות קודמות שהתקבלו בעניינו בהקשר של נסיעות לחו"ל.

הוועדה החליטה שלא לנקוט בסנקציה כלשהי נגד חברי הכנסת עפו אגבאריה, טלב אלסאנע, מוחמד ברכה, חנין זועבי וג'מאל זחאלקה. זו הפעם הראשונה שהוועדה מקבלת קובלנה בנושא זה בעניינם. הוועדה נוהגת שלא להטיל סנקציה על חברי כנסת שיצאו לנסיעה בודדת ובפעם הראשונה ללא היתר.

על חבר הכנסת אחמד טיבי החליטה הוועדה להטיל נזיפה, נוכח העובדה שכבר פנתה אליו פעמיים בעבר בהקשר של נסיעות לחו"ל ללא קבלת היתר מראש.

מצ"ב לעיונכם ההחלטה המפורטת, ובה גם דעת המיעוט של חה"כ אלדד אשר סבר כי יש להטיל סנקציות על כל החכ"ים בגין נסיעה ללא קבלת היתר.

בכבוד רב,

חה"כ שלי יחימוביץ'
יו"ר ועדת האתיקה

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין נסיעתם של ששה חברי כנסת ללוב
מיום ח' בכסלו התשע"א – 15 בנובמבר 2010**

הקובלנה

1. ועדת האתיקה קיבלה מספר קובלנות בעניין נסיעתם ללוב בחודש אפריל של ששה חברי כנסת: עפו אגבאריה, טלב אלסאנע, מוחמד ברכה, חנין זועבי, ג'מאל זחאלקה ואחמד טיבי. קובלנות הפורום המשפטי למען א"י מיום 25.4.2010 הייתה בגין נסיעה לארץ אויב, ומכאן חשד שיש בנסיעה נסיון לחתור תחת בטחונה של מדינת ישראל. קובלנה שהגיש חבר הכנסת מיכאל בן ארי ביום 27.4.2010 וקובלנה דומה שהגיש חבר הכנסת דני דנון ביום 2.5.2010, עסקו בנסיעה לחו"ל במימון גוף חיצוני ללא קבלת היתר מראש מוועדת האתיקה. גם קובלנה שהגיש תנועת אומ"ץ ביום 29.4.2010 עסקה בעצם הנסיעה ללוב, על חשבון ממשלת לוב, ללא קבלת אישור מראש.

התגובה לקובלנה

2. ביום 23.5.2010 הגישו ששת הנקבלים תגובה מפורטת משותפת. לדבריהם, הם נסעו ללוב ביום 24.4.10, במסגרת משלחת של אנשי ציבור ערבים, לפי הזמנת ממשלת לוב ובמימונה. לטענתם, דין הקובלנות להידחות, שכן חוק חסינות חברי הכנסת, המסמך את ועדת האתיקה להטיל סנקציות על חברי הכנסת, אינו מאפשר כלל לוועדה להפעיל את סמכויותיה ביחס למי שנסע לחו"ל ללא היתר, שכן אין מדובר ב"הפרה של כלל מכללי האתיקה". עוד הוסיפו הנקבלים כי בנסיעתם הם לא הפרו כל הוראת דין, משמעתית או פלילית, ובכל מקרה ועדת האתיקה אינה המקום לדון בעבירות פליליות של חברי הכנסת. לעניין אי בקשת היתר מראש לנסיעתם מוועדת האתיקה, טענו הנקבלים כי הם סברו ש"הואיל ומדובר בהזמנה מדינתית, וכי מדינת לוב במקרה זה היא האחראית על כל סידורי הנסיעה והאירוח, הרי לא אמורה להיות בעיה אתית כלשהי שמצריכה אישור מראש".

החלטת ועדת האתיקה

3. ועדת האתיקה עיינה בקובלנות ובתגובת הנקבלים, ואף ביקשה מהיועץ המשפטי של הכנסת לבדוק אם לוב מוגדרת ארץ אויב. מהסקירה שהכין היועץ המשפטי לכנסת, עו"ד איל ינון, כמו גם מחוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה יהודה ויינשטיין, למדה הוועדה כי לוב אינה נמנית בין המדינות שהכניסה אליהן אסורה לאזרחים ישראלים. לפיכך, החליטה הוועדה כי עצם הביקור בלוב אינו עניין לטיפול, ומצאה לנכון לדחות את הקובלנה שהגיש הפורום המשפטי למען א"י.

4. לעניין נסיעה ללא קבלת היתר מראש של ועדת האתיקה, מצאה הוועדה כי היתה במקרה הנדון הפרה של החלטת ועדת האתיקה משנת 2002. החלטה זו, שהונחה פעמים רבות על שולחן הכנסת, קובעת כי כל נסיעה לחו"ל שאינה במימון עצמי או במימון הכנסת, מחייבת אישור מראש של ועדת האתיקה. ההחלטה מונה, בין סוגי הנסיעות המחייבים אישור מראש, גם נסיעה "בהזמנת מדינה זרה ובמימונה" (סעיף 4.1 להחלטה).

הוועדה דוחה את טענת חברי הכנסת הנקבלים כי אין לה סמכות לדון בסוגיה, וסבורה כי אין מניעה חוקית שהוועדה תדון בהפרה כזו, ואף תחליט על נקיטת סנקציה נגד חבר הכנסת. נסיעה ללא קבלת היתר מראש עולה כדי הפרת הוראות סעיף 1א לכללי האתיקה (בעבר אף החליטה הוועדה על נקיטת סנקציה נגד חברי כנסת שנסעו ללא היתר מראש - ר' למשל החלטה מיום 13.1.2004).

5. בהתאם לסמכותה בעניין זה, דנה ועדת האתיקה באופן פרטני בעניינם של חברי הכנסת השונים נוכח החלטות קודמות שהתקבלו (אם התקבלו) בעניינם בהקשר של נסיעות לחו"ל בלא היתר.

לעניין חברי הכנסת **עפו אגבאריה, טלב אלסאנע, מוחמד ברכה, חנין זועבי וג'מאל זחאלקה**, החליטה הוועדה שלא לנקוט סנקציה כלשהי. זאת כיוון שזו הפעם הראשונה שהוועדה מקבלת קובלנה בנושא זה בעניינם. הוועדה מציינת כי גם בעבר נמנעה מלנקוט סנקציות נגד חברי כנסת במקרים שבהם דובר בנסיעה בודדת וראשונה ללא היתר. **עם זאת, הוועדה מבקשת לשוב ולהזכיר לחברי הכנסת את החובה לקבל היתר מראש לכל נסיעה לחו"ל שאינה במימון הכנסת או במימון עצמי של חבר הכנסת.**

לעניין חבר הכנסת **אחמד טיבי** החליטה הוועדה להטיל עליו נזיפה, לאור העובדה שכבר פנתה אליו בעבר בהקשר של נסיעות לחו"ל ללא קבלת היתר מראש, הן לפני הנסיעה ללוב (מכתב מחודש נובמבר 2009) והן לאחר הנסיעה ללוב (מכתב מחודש יוני 2010).

6. בעניין הקובלנה בגין נסיעה לארץ אויב שררה תמימות דעים בוועדה כי עצם הביקור בלוב אינו עניין לטיפול. לעניין נסיעה לחו"ל במימון חיצוני בלא קבלת היתר סבר חבר הוועדה אריה אלדד אשר היה בדעת מיעוט, כי היה מקום להטיל סנקציות בדרגות שונות על כל חברי הכנסת הנקבלים, לאור העובדה שמדובר בהפרה של החלטת ועדת האתיקה משנת 2002, אשר הובאה מאז פעמים רבות לידיעת חברי הכנסת.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.